

Σημείωμα

**Θέμα: Προσχέδιο V.G. d' Estaing για Συνταγματική Συνθήκη
(προκαταρκτική αξιολόγηση)**

Ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Συνέλευσης V.G. d' Estaing παρουσίασε στις 28/10 προσχέδιο Συνταγματικής Συνθήκης. Οι πρώτες εκτιμήσεις/αντιδράσεις για το Προσχέδιο αυτό μπορούν να συνοψισθούν:

1. Η διάρθρωση του προσχεδίου ακολουθεί τη λογική άλλων συνταγματικών κειμένων και επομένως μπορεί να θεωρηθεί ως αποδεκτή, υπό το φως, βεβαίως, και του συγκεκριμένου περιεχομένου της. Θα πρέπει να παρατηρηθεί ωστόσο ότι η Συνταγματική Συνθήκη θα αντικαταστήσει πλήρως όλες τις προηγούμενες (επτά) συνθήκες (Ρώμης, Maastricht, Amsterdam, Νίκαιας, κλπ). Τούτο αποτελεί θετικό βήμα για την απλοποίηση των Συνθηκών αλλά εγείρει και ορισμένα ερωτηματικά ως προς την ενσωμάτωση ορισμένων κοινών πολιτικών στη νέα Συνταγματική Συνθήκη (ΚΑΠ, δημοσιονομική πολιτική, κλπ).
2. Το ουσιαστικό περιεχόμενο της Συνταγματικής Συνθήκης δεν είναι ακόμη γνωστό στις λεπτομέρειες του. Από ορισμένα όμως αποσπασματικά στοιχεία προκύπτει ότι το προσχέδιο (ακολουθώντας, κυρίως, τη διακυβερνητική λογική) επιχειρεί ενίσχυση των εθνικών κρατών στο πολιτικό σύστημα της Ένωσης με την ενδυνάμωση των αντίστοιχων θεσμών και οργάνων (Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, Συμβουλίου) σε βάρος των υπερεθνικών θεσμών (κυρίως της Επιτροπής). Έτσι για ορισμένους, η ενίσχυση των κρατών-μελών στη διευρυμένη Ένωση των 25 θα οδηγήσει είτε σε παράλυση ή, το πιθανότερο, σε “διευθυντήρια” των ισχυρών. Πάντως η ανατροπή των ισορροπιών δε θα είναι ευνοϊκή για τις μικρές χώρες-μέλη.
3. Το Προσχέδιο, ειδικότερα, μεταξύ άλλων:

- ορίζει την Ένωση ως “Ένωση ευρωπαϊκών κρατών” ενώ η Συνθήκη της Ρώμης την όριζε ως “ολοένα στενότερη ένωση των λαών” της Ευρώπης,
 - προβλέπει τη θέσπιση Προέδρου για το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, κάτι που μπορεί να ανατρέψει βασικές διαθεσμικές ισορροπίες, ευεργετικές για τις μικρότερες χώρες-μέλη (υποβάθμιση Επιτροπής, κλπ),
 - προβλέπει τη θέσπιση “Συνεδρίου (Congress) των Λαών της Ευρώπης” κάτι που μπορεί να περιπλέξει την όλη θεσμική διαδικασία διαμόρφωσης πολιτικής.
4. Το Προσχέδιο προβλέπει δικαίωμα αναστολής της ιδιότητας μέλους της Ένωσης καθώς και αποχώρησης κράτους από την Ένωση. Πρόκειται, κατά την άποψή μου, για δυνητικά επικίνδυνη ρύθμιση που θα οδηγήσει σε θεσμική αβεβαιότητα και μόνιμη συζήτηση σε ορισμένες χώρες-μέλη για πιθανή έξοδο από την Ένωση (Μπορεί να έχει επιπτώσεις και για την Κύπρο). Το Προσχέδιο προβλέπει, επίσης, τη θέσπιση “Προνομιακής Σχέσης της ΕΕ με γειτονικές χώρες”. Στην κατηγορία αυτή δεν αποκλείεται στο μέλλον να υπαχθεί η Τουρκία (καθώς και Ουκρανία, Ρωσία, κλπ).
5. Συνοπτικά, στο στάδιο αυτό, μπορούμε να θεωρήσουμε ότι το προσχέδιο προσφέρει μια “αρχιτεκτονική συνταγματική διάρθρωση” που μπορεί να αποτελέσει τη βάση για την επεξεργασία των συστατικών ρυθμίσεων. Χρειάζεται, ωστόσο, ιδιαίτερη προσοχή και επιφυλακτικότητα ως προς τις προτεινόμενες συγκεκριμένες ρυθμίσεις. Πάντως ως επικείμενη Προεδρία που μπορεί να κληθεί να χειρισθεί το θέμα, σκόπιμο είναι να μην εμφανισθούμε οξύτατα επικριτικοί για το Προσχέδιο.

Κύρια στοιχεία του Προσχεδίου

6. Συνολικά τα κεντρικά στοιχεία του Προσχεδίου της Συνταγματικής Συνθήκης είναι:

A. Θετικά στοιχεία

- Ονομασία Ένωσης (“Ενωμένη Ευρώπη”, κλπ) (άρθ. 1)

- Αναγνώριση ενιαίας νομικής προσωπικότητας της Ένωσης (άρθ. 4)
- Πρόβλεψη “διττής ιθαγένειας” (εθνικής/Ευρωπαϊκής) (άρθ. 5)
- Πρόβλεψη ένταξης Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων στη Συνθήκη (άρθ. 6)
- Ρητή αναγνώριση υπεροχής δικαίου Ένωσης (άρθ. 8)
- Ενιαίο θεσμικό πλαίσιο/Κατάργηση πυλώνων (άρθ. 14)
- Ρητή αναφορά σε αρχή ισότητας των πολιτών της Ένωσης έναντι των θεσμών της ΕΕ (άρθ. 33)

B. Αρνητικά στοιχεία

- Ορισμός Ένωσης ως “Ένωσης Ευρωπαϊκών κρατών” που ασκούν αρμοδιότητες σε “ομοσπονδιακή βάση” (άρθ. 1)
- Εμπλοκή εθνικών κοινοβουλίων σε έλεγχο επικουρικότητας (άρθ. 8)
- Αυστηρή ταξινόμηση αρμοδιοτήτων Ένωσης (άρθ. 9, 10, 11, 12)
- Πρόβλεψη Προεδρίας Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (άρθ. 15α) – Ανατροπή θεσμικών ισορροπιών
- Πρόβλεψη για σύσταση Συνεδρίου των Λαών της Ευρώπης (Congress) (άρθ. 19)
- Θέσπιση προνομιακής σχέσης μεταξύ της Ένωσης και γειτονικών κρατών (άρθ. 42)
- Πρόβλεψη δικαιώματος αναστολής και οικειοθελούς αποχώρησης κράτους από την Ένωση (άρθ. 46)
- Ασθενής αναφορά σε οικονομικά θέματα (π.χ. μνημονεύει υψηλό επίπεδο απασχόλησης και όχι πλήρη απασχόληση, όπως έχουμε αποφασίσει στο πλαίσιο της διαδικασίας της Λισσαβόνας)